

Finnish HOWTO

Ari Mäkelä

<hauva@arska.org>

Revision History

Revision v.2.0.16	2002-11-27	Revised by: am
Red Hat 8 UTF-8 support.		
Revision v.2.0.15	2002-05-09	Revised by: am
Added a DocBook XSL tag – because I want to try AxKit on arska.org Finnish HOWTO page.		
Revision v.2.0.14	2002-05-03	Revised by: am
Less obscure description of dead keys in X.		
Revision v.2.0.13	2002-04-09	Revised by: am
Less obscure description of LC_MESSAGES. Fixed an XML structure error in the locales table. Fixed the forgotten bookinfo date.		
Revision v2.0.12	2002-04-06	Revised by: am
More irc stuff. Added set convert-meta off to readline section. Updated Debian specific information to Debian 3.0. More keymap stuff. Removed Red Hat 5.2 stuff. Changed the example locales to fi_FI@euro. Added KDE, Gnome and Emacs to the Euro section. Added fi_FI@euro to the elm section. Added the Debian 3.0 way of locales to the locales section.		
Revision v2.0.11	2002-02-24	Revised by: am
More Euro-support links, updated the KDE link. Added "convert-meta off" to bash.		
Revision v2.0.10	2001-10-04	Revised by: am
Fixed emacs on console.		
Revision v2.0.9	2001-10-04	Revised by: am
Fixed title of elm-ME+ title from elm to elm-ME+		
Revision v2.0.8	2001-09-26	Revised by: am
Corrected the erroneous revhistory order.		
Revision v2.0.7	2001-09-26	Revised by: am
Fixed a typo in euro support.		
Revision v2.0.6	2001-09-26	Revised by: am
Added euro support.		
Revision v2.0.5	2001-09-14	Revised by: am
Fixed locale example. Fixed some typos. Fixed some mark-up errors. Added irc and elm-me+		
Revision v2.0.4	2001-07-18	Revised by: am
Completely rewritten.		

Abstract

This document describes how to localize GNU/Linux for Finnish users and is intended to replace Pekka Taipale's original Finnish-HOWTO which has not been updated for some time. This document derives from original Finnish HOWTO and more importantly from the Danish-HOWTO by Niels Kristian Bech Jensen.

Language of the HOWTO is Finnish. Non-Finnish users should consult Danish HOWTO which is not in Danish but in English.

Table of Contents

<u>Chapter 1. Johdanto</u>	1
<u>1.1. Mikä on HOWTO?</u>	1
<u>1.2. Mitä tämä dokumentti ei käsittele?</u>	1
<u>1.3. Tekijänoikeuksista ja kopioinnista</u>	1
<u>1.4. Tekstin esitystavasta</u>	1
<u>1.5. Kiitokset</u>	1
<u>Chapter 2. Näppäimistöasetukset</u>	2
<u>2.1. Merkistö</u>	2
<u>2.1.1. Näppäimistökartan lataaminen</u>	2
<u>2.1.2. Kuolleet näppäimet</u>	3
<u>Chapter 3. UTF-8</u>	4
<u>3.1. Red Hat 8.0</u>	4
<u>3.2. Debian GNU/Linux ja UTF-8</u>	4
<u>Chapter 4. Näytön ja ohjelmien asetukset</u>	5
<u>4.1. Locale-asetukset</u>	5
<u>4.2. Euro-merkki</u>	5
<u>4.2.1. Euro ja lokaalit</u>	5
<u>4.2.2. Euro konsolissa</u>	5
<u>4.2.3. Euro X Window Systemissä</u>	6
<u>4.2.4. KDE</u>	6
<u>4.2.5. GTK ja Gnome</u>	6
<u>4.2.6. Emacs</u>	6
<u>4.2.7. Euro-linkkejä</u>	6
<u>4.3. Merkit, joita voidaan näyttää GNU/Linuxissa</u>	6
<u>4.4. Ohjelmakohtaiset merkistöasetukset</u>	7
<u>4.4.1. bash</u>	7
<u>4.4.2. elm</u>	7
<u>4.4.3. elm-ME+</u>	7
<u>4.4.4. emacs</u>	7
<u>4.4.5. irc ja sen johdannaiset</u>	8
<u>4.4.6. groff</u>	8
<u>4.4.7. joe</u>	8
<u>4.4.8. kermi</u>	8
<u>4.4.9. less</u>	9
<u>4.4.10. ls</u>	9
<u>4.4.11. links</u>	9
<u>4.4.12. lynx</u>	9
<u>4.4.13. man</u>	9
<u>4.4.14. metamail</u>	9
<u>4.4.15. nn</u>	9
<u>4.4.16. pine</u>	9
<u>4.4.17. rlogin</u>	10
<u>4.4.18. sendmail</u>	10
<u>4.4.19. tcsh</u>	10
<u>4.4.20. telnet</u>	10

Table of Contents

<u>Chapter 4. Näytön ja ohjelmien asetukset</u>	
4.4.21. <u>TeX/LaTeX</u>	10
4.4.22. <u>tin</u>	10
4.5. <u>Tekstiedostoformaatit muilla alustoilla</u>	11
<u>Chapter 5. Lokaalituki glibc2:ssa ja uudemmissa</u>	12
5.1. <u>Yleiset asetukset</u>	12
5.2. <u>Debian ja lokaalit</u>	12

Chapter 1. Johdanto

1.1. Mikä on HOWTO?

Tämän dokumentin tarkoituksena on antaa ohjeet GNU/Linuxin asetusten suomalaistamiseksi asennuksen jälkeen. Lähtökohtana on tekijän käyttämä *Debian GNU/Linux* (kirjoitushetkellä versio 3.0), mutta dokumentista on todennäköisesti hyötyä myös muiden jakeluiden käyttäjille, vaikka erityisesti erilaisten käynnistyskriptien nimet ja paikat vaihtelevat eri distribuutioiden välillä hyvinkin paljon.

GNU/Linux on muuttunut paljon sitten Pekka Taipaleen alkuperäisen Finnish-HOWTO:n: sen asentaminen on muuttunut helpommaksi ja asetukset ovat entistä useammin valmiiksi oikein, mutta aina näin ei ole eikä suinkaan ole haitaksi tietää miten GNU/Linuxin kieliasetukset toimivat.

GNU/Linux on entistä useammin palvelinkäytössä ja siksi on entistä tärkeämpää huomata `/etc`-hakemiston alla olevien konfiguraatiotiedostojen ero verrattuna käyttäjien kotihakemistoissa oleviin konfiguraatiotiedostoihin. Asetukset, joiden on tarkoitus olla kaikilla voimassa on syytä olla `/etc`-hakemistossa.

1.2. Mitä tämä dokumentti ei käsittele?

Dokumentti ei lokaalien osalta käsittele GNU/Linux-järjestelmiä, jotka käyttävät C-kirjaston versiota viisi tai vanhempia. Valtajakelut käyttävät C-kirjaston versiota kuusi, joka tunnetaan paremmin nimellä glibc2. (Debian ja Red Hat vaihtoivat C-kirjastonsa versioissa Debian GNU/Linux 2.0 ja Red Hat Linux 5.0).

Dokumentti ei käsittele XFree86:n versiota 3.2 vanhempia versioita.

1.3. Tekijänoikeuksista ja kopioinnista

Dokumenttia saa muuttaa ja levittää *GNU Free Documentation License* version 1.1 ehtojen mukaisesti. Dokumentin lähteinä ovat toimineet erityisesti *Niels Kristian Bech Jensenin Danish-HOWTO* ja jossain määrin *Pekka Taipaleen Finnish HOWTO v. 1.1f*.

Tekijä ei vastaa mahdollisista virheistä, mutta ottaa korjaus- ja parannusehdotuksia mielellään vastaan osoitteeseen <hauva@iki.fi>.

1.4. Tekstin esitystavasta

Dokumentti on kirjoitettu DocBookin XML-versiolla, josta on tuotettu muut versiot.

1.5. Kiitokset

Kiitän kaikkia minulle meilitse ja uutisryhmässä sfnet.atk.linux kommentteja esittäneitä ihmisiä.

Chapter 2. Näppäimistöasetukset

Konsolilla näppäimistöasetukset asetetaan **loadkeys** ja *X Window System*issä **xmodmap** komennolla.

2.1. Merkistö

Suomalaistettu GNU/Linux käyttää kansainvälistä *ISO-8859-1* eli *Latin-1*-merkistöä tai *ISO-8859-15* eli *Latin-9*-merkistöä. Tämän määrittelemine ei ole aina välttämätöntä, mutta monet tärkeät ohjelmat vaativat sen asettamisen.

ISO-8859-15-merkistöä, joka tukee *euro* -merkkiä, kutsutaan joskus myös nimellä *Latin-0*

2.1.1. Näppäimistökartan lataaminen

2.1.1.1. Konsolissa

Näppäimistökartan voi ladata käskyllä **loadkeys /usr/share/keymaps/i386/qwerty/fi-latin1.map.gz**

Joissakin jakeluissa näppäimistökartan nimessä on `.map.gz` päätteeseen sijasta `.kmap.gz` päätte. Näppäimistökarttojen sijainnissa on eroja eri distribuutioiden välillä. Näppäimistökartat löytää esimerkiksi käskyllä **find /usr -name '*latin1.*map*' -print**

On syytä huomata, että oikea näppäimistökartta on *fi-latin1* eikä *fi*.

Debian GNU/Linuxissa `loadkeys` ajetaan käynnistyksen aikana skriptistä `/etc/init.d/keymap.sh`. Näppäimistökartan voi vaihtaa komennolla **/usr/sbin/install-keymap**.

Red Hatissa käynnistyksen aikana suoritetaan yleensä `/etc/rc.d/init.d/keytable` -skripti. Tämä skripti lukee `/etc/sysconfig/keyboard` -tiedoston, jossa määritellään käytettävä näppäimistökartta. Näppäimistön ollessa suomenkielinen tietosto sisältää seuraavan rivin:

```
KEYTABLE=fi-latin1
```

2.1.1.2. XFree86 3

XFree86 3.2:ssa ja uudemmissa `/etc/X11/XF86Config`-tiedostossa pitäisi olla *Keyboard section* -kohdassa seuraavat rivit:

```
Section "Keyboard"
    Protocol          "Standard"
    XkbRules           "xfree86"
    XkbModel           "pc102"
    XkbLayout          "fi"
    XkbVariant         "nodeadkeys"
EndSection
```

Näitä, kuten monia muitakin, asetuksia voi muokata omien mieltymyksien mukaan ja alla on esimerkkinä Debian GNU/Linux 2.2 (tätä kirjoitettaessa kyseessä oli vielä kehitysversio) "Keyboard Section:"

```

Section "Keyboard"
    Protocol      "Standard"
    AutoRepeat    500 30
    LeftAlt       Meta
    RightAlt      Meta
    ScrollLock    Compose
    RightCtl      Control
    XkbKeycodes   "xfree86"
    XkbTypes      "default"
    XkbCompat     "default"
    XkbSymbols    "us(pc101)"
    XkbGeometry   "pc"
    XkbRules      "xfree86"
    XkbModel      "pc102"
    XkbLayout     "fi"
EndSection

```

Lisätietoja XF86Config-tiedoston manuaalisivulta.

2.1.1.3. XFree86 4

XFreen versiossa neljä on hiukan erilaiset näppäimistöasetukset, joista tässä esimerkki:

```

Section "InputDevice"
    Identifier     "Generic Keyboard"
    Driver         "keyboard"
    Option         "CoreKeyboard"
    Option         "XkbRules"      "xfree86"
    Option         "XkbModel"      "pc105"
    Option         "XkbLayout"     "fi"
    Option         "XkbVariant"    "nodeadkeys"
EndSection

```

2.1.2. Kuolleet näppäimet

Kuolleet näppäimet ovat näppäimiä, joiden painaminen ei tulosta mitään ruudulle ennenkuin painetaan toista näppäintä. Mm. *tilde*, *~*, on tällainen näppäin. Kuolleita näppäimiä tarvitaan useammasta kuin yhdestä merkistä koostuvien merkkien kuten *ñ* tai *é* kirjoittamiseen.

Chapter 3. UTF-8

UTF-8 on [Unicode](#)n muoto, jolla voi kirjoittaa käytännössä mitä tahansa maailmassa puhuttavaa kieltä ja siihen on varattu tilaa symboleille kuten shakkinappulat ja sillä voi jopa kirjoittaa Tolkienin *Tengwar*-kirjaimilla.

Vaikka UTF-8 tuottaakin siirtymävaiheessa ongelmia muille kuin amerikanenglantia kirjoittaville niin se on ehdoton edellytys maailmanlaajuisesti toimivalle lokalisaatiolle.

3.1. Red Hat 8.0

Red Hat 8.0 on tätä kirjoitettaessa ainut distribuutio, joka käyttää oletuksena UTF-8-lokaaleja. Jotta se toimisi moitteettomasti normaalissa työpöytäkäytössä tiedostoon `/etc/sysconfig/i18n` pitää tehdä seuraavat muutokset:

```
LANG="fi_FI@euro"  
SUPPORTED="en_US:en:fi_FI@euro:fi_FI:fi"  
SYSFONT="lat0-16"  
SYSFONTACM="iso15"
```

3.2. Debian GNU/Linux ja UTF-8

Käyttäjät, jotka haluavat käyttää UTF-8:ia yhdessä Debianin kanssa kannattaa tutustua dokumenttiin [Step by step introduction to switching your debian installation to utf-8 encoding](#).

Chapter 4. Näytön ja ohjelmien asetukset

Jotkin ohjelmat pitää kääntää "8-bit-clean", jotta ne toimisivat hyvin skandinaavisilla merkeillä. Jotkin ohjelmat tarvitsevat muitakin asetuksia.

4.1. Locale-asetukset

Debianissa lokaaliasetukset asetetaan tiedostoon `/etc/environment` ja Red Hatissa tiedostoon `/etc/sysconfig/i18n`

```
LANG=C
LC_CTYPE=fi_FI@euro
LESSCHARSET=latin1
export LANG LC_CTYPE LESSCHARSET
```

4.2. Euro-merkki

Uusi merkistö, *ISO-8859-15* eli *latin9*, jota hämmennyksen maksimoimiseksi usein myös *latin0*:ksi kutsutaan, on luotu korvaamaan *ISO-8859-1* (*latin1*) ja se tarjoaa Euroopan unionin yhteisen rahayksikön euro- ja senttimerkit.

Euro löytyy näppäinyhdistelmällä *AltGr-e*. Senti löytyy näppäinyhdistelmän *AltGr-Shift-e* takaa X:ssä ja konsolissa oikea näppäinyhdistelmä on *AltGr-c*. Senttejä ei kuitenkaan normaalisti käytetä.

Tämä luku on erityisen Debian-painoitteinen, mutta sen ohjeilla saanee myös muut distrot toimimaan, mutta se vaatinee normaalia enemmän luovuutta.

4.2.1. Euro ja lokaalit

`glibc 2.2` ja uudemmat tukevat euroa. Oikea lokaaliarvo on *fi_FI@euro*

4.2.2. Euro konsolissa

Tarkista, että tiedoston `/usr/share/keymaps/i386/include/euro.inc.gz` sisältö on seuraava:

```
altgr keycode 18 = currency
altgr keycode 46 = cent
```

Distribuutiosta riippuen pitää ladata konsolifontti, joka tukee euroa joko komennolla **setfont** (RH-johdannaiset) tai **consolechars** (Debian-johdannaiset).

Debianissa muokataan tiedostoa `/etc/console-tools/config` siten, että poistetaan kommenttimerkki `SCREEN_FONT`:

```
SCREEN_FONT=lat0-16
```

Red Hatissa asetetaan tiedoon `/etc/sysconfig/i18n` rivit

```
SYSFONT=lat0-16
SYSFONTACM=iso15
```

4.2.3. Euro X Window Systemissä

AltGr-e tuottaa normaaliasetuksilla geneerisen valuuttasymbolin, joka näyttää nelijalkaiselta hämähäkiltä. Kun sovelluksen käyttämä fontti vaihdetaan ISO-8859-15-fontiksi niin sen tilalle tulee euro. Debianissa tämän voi tehdä lisäämällä tiedostoon `/etc/X11/app-defaults/XTerm` esimerkiksi rivi

```
.XTerm.VT100.font: -jmk-keep alt-medium-r-*-*-*120-*-*-*-*iso8859-15
```

Mikäli *AltGr-e* ei toimi lisää tiedostoon `/etc/X11/Xmodmap` rivi

```
keycode 26 = e E EuroSign
```

4.2.4. KDE

Vaihda KControlissa fonttiasetus ISO-8859-15-merkistöksi.

4.2.5. GTK ja Gnome

Vaihda Gnome Control Centerissä fonttiasetus ISO-8859-15-merkistöksi.

Parempi tapa tehdä tämä on vaihtaa GTK+:n konfiguraatiota komendoilla

```
cd /etc/gtk
ln -s gtkrc.iso-8859-15 gtkrc
```

4.2.6. Emacs

Emacs 21 ja uudemmat tukevat osittain euroa seuraavalla *elisp*-asetuksella:

```
(set-face-font
 'default " *-courier-medium-r-*-*-*120-*-*-*-*iso8859-15")
```

Tämän jälkeen emacs osaa näyttää euro-merkin, mutta sitä ei voi kirjoittaa.

4.2.7. Euro-linkkejä

[KDE-projektin euro-sivut](#) . [Debian Euro HOWTO](#) . [Euro Character Support mini HOWTO](#) .

4.3. Merkit, joita voidaan näyttää GNU/Linuxissa

Komento `dumpkeys -l | less` näyttää käytettävissä olevat merkit.

4.4. Ohjelmakohtaiset merkistöasetukset

Monet ohjelmat vaativat erityisasetuksia toimiakseen. Esimerkiksi *GNU readline* –kirjastoa käyttävät kirjastot lukevat `/etc/inputrc`– tai `~/ .inputrc`–tiedostot käynnistyessään. Mm. **bash** ja *MySQL:n* komentoriviasiakas käyttävät tätä kirjastoa.

Ennen ohjelmakohtaisia asetuksia on kuitenkin syytä säätää lokaalit kuntoon. Ongelmat häviävät usein jo tällön.

4.4.1. bash

Tiedostoon `/etc/inputrc` tai `~/ .inputrc` seuraavat rivit:

```
set input-meta on
set output-meta on
```

Jotkin järjestelmät vaativat lisäksi asetuksen

```
set convert-meta off
```

4.4.2. elm

Tiedostoon `~/ .elm/elmrc` seuraavat rivit:

```
charset = iso-8859-1
displaycharset = iso-8859-1
textencoding = 8bit
```

Tämä ei välttämättä toimi kaikkien *elm*–versioiden kanssa. Osittaisen *MIME*–tuen saa elmiin *metamail*–paketin avulla.

4.4.3. elm–ME+

Lisää tiedostoon `/etc/elm-me/elm.mimecharsets` seuraava rivit:

```
fi_FI ISO-8859-1
fi_FI@euro ISO-8859-15
```

4.4.4. emacs

Nykyiset Emacsit toimivat oikein X Window Systemissä kunhan lokaaliasetukset ovat kunnossa. Konsolissa tai `-nw` valitsimella käynnistettynä näin ei kuitenkaan ole vaan `~/ .emacs`–tiedostoon pitää lisätä seuraava rivi:

```
(set-input-mode nil nil 'foo)
```

4.4.4.1. Gnus

Gnus toimii merkistöjen osalta oikein ilman muutoksia *GNU Emacsin* ja *XEmacsin* uudempien versioiden kanssa, mikäli näihin on käännetty mukaan *monikielisyyslaajennukset (MULE, Multi-lingual enhancements)* ja järjestelmän lokaaliasetukset on konfiguroitu oikein.

Muussa tapauksessa lisätään tiedostoon `~/ .gnus`:

```
(setq gnus-default-posting-charset 'iso-8859-1)
(setq message-default-charset 'iso-8859-1)
```

4.4.4.2. vm

Lisää tiedostoon `~/ .vm`

```
(setq vm-mime-8bit-text-transfer-encoding '8bit)
```

4.4.5. irc ja sen johdannaiset

Lisätään tiedostoon `/etc/irc/script/local` rivit tai kirjoitetaan ne komentokehotteeseen:

```
set EIGHT_BIT_CHARACTERS on
set TRANSLATION LATIN_1
```

4.4.6. groff

Käynnistetään groff käskyllä `groff -Tlatin1 <input-tiedosto>`

4.4.7. joe

Käynnistetään joe käskyllä `joe -asis` tai lisätään tiedostoon `~/ .joerc`

```
-asis
```

4.4.8. kermi

Epätäydellinen, mutta varsin toimiva `~/kermrc`:

```
set terminal bytesize 8
set command bytesize 8
set file bytesize 8
set language finnish
set file character-set latin1-iso
set transfer character-set latin1-iso
set terminal character-set latin1-iso
```

Asetuksia on muutettava jos remote host on käyttöjärjestelmältään DOS tai OS/2.

4.4.9. less

Asetetaan ympäristömuuttuja: LESSCHARSET=latin1 Tämä ei ole välttämätöntä, jos järjestelmä tukee lokaaleja. Tällöin voidaan myös asettaa ympäristömuuttujien LANG, LC_CTYPE tai LC_ALL arvo.

4.4.10. ls

ls toimii oikein kunhan lokaaliympäristömuuttuja LC_CTYPE, LANG tai LC_ALL on asetettu.

4.4.11. links

Lisätään tiedostoon ~/.links/.links.cfg rivi

```
terminal2 "linux" 0 0 0 0 ISO-8859-1
```

4.4.12. lynx

Tiedostoon ~/.lynxrc seuraava rivi:

```
character_set=ISO Latin 1
```

Tämän voi asettaa myös tiedostossa /etc/lynx.cfg tai lynxin *Options* -valikossa.

4.4.13. man

Katso [Section 4.4.6](#) groff.

4.4.14. metacmail

Asetetaan ympäristömuuttuja MM_CHARSET=ISO-8859-1

4.4.15. nn

Tiedostoon ~/.nn/init seuraava rivi:

```
set data-bits 8
```

4.4.16. pine

Tiedostoon ~/.pinerc seuraava rivi:

```
character-set=ISO-8859-1
```

Tämä voidaan asettaa myös pinen *Setup / Config* -menussa. pinen news-asetukset ovat:

```
enable-8bit-esmtp-negotiation
enable-8bit-nntp-posting
```

4.4.17. rlogin

Käynnistetään rlogin käskyllä **rlogin -8 foo.bar.fi**

4.4.18. sendmail

Lisätään tiedostoon `/etc/sendmail.mc` rivi

```
define(`confEIGHT_BIT_HANDLING', `mimefy')dnl
```

tai lisätään `/etc/sendmail.cf`:ään rivit:

```
O EightBitMode=mimefy
```

4.4.19. tcsh

Lisätään tiedostoon `/etc/csh.login` tai `~/ .login` rivi

```
setenv LANG C
```

Itse asiassa pitää vain määritellä ympäristömuuttuja `LANG` tai `LC_CTYPE`. Arvolla ei ole merkitystä. `tcsh:n` manuaalisivulla on lisätietoja.

4.4.20. telnet

Lisätään tiedostoon `~/ .telnetrc` rivi jokaista remote hostia kohden:

```
hostname set outbinary true
```

4.4.21. TeX/LaTeX

Aja ensin **texconfig**. Valitse *hyphenation* → *latex* ja poista kommentointi *finnish* –sanan edestä sekä tallenna tekemäsi muutokset. EDITOR–ympäristömuuttujan on syytä olla kunnossa, jotta voit käyttää tuttua editoria. Tämän jälkeen tarvitset vielä ao. määriytykset dokumenttiisi, jotta ääkköset ja suomenkielinen tavutus toimisi.

```
\usepackage[latin1]{inputenc}
\usepackage[T1]{fontenc}
\usepackage[finnish]{babel}
```

Lisätietoja [ftp://ftp.funet.fi/pub/TeX/CTAN/documentation/lshort/finnish/lyhyt2e.ps](http://ftp.funet.fi/pub/TeX/CTAN/documentation/lshort/finnish/lyhyt2e.ps)

4.4.22. tin

Lisää `~/ .tin/headers`–tiedostoon rivit

```
Mime-Version: 1.0
Content-Type: text/plain; charset=iso-8859-1
Content-Transfer-Encoding: 8bit
```

4.5. Tekstiedostoformaatit muilla alustoilla

ISO-8859-1 -tekstiedostoja voidaan muuttaa esimerkiksi DOS-tekstiedostoiksi käyttämällä **recode**-ohjelmaa koodisivulla 850. Esimerkiksi DOS-tiedosto `foo.txt` muutetaan unix-tekstiedostoksi käskyllä **recode cp850:latin1 foo.txt** recode on saatavissa Debian GNU/Linuxin pakettina ja kaikista GNU ftp-arkistoista.

Chapter 5. Lokaalituki glibc2:ssa ja uudemmissa

5.1. Yleiset asetukset

Monia kohdan Ohjelmakohtaiset näppäimistöasetukset ongelmia voidaan välttää asettamalla oikeat lokaaliasetukset.

Lokaaliasetuksia voi muuttaa monella tavalla, joita localen manuaalisivu kuvaa tarkemmin. Suositut asetuksia ovat ympäristömuuttujien LANG, LC_ALL tai LC_CTYPE arvon asettaminen arvoon

```
fi_FI
```

tai arvoon

```
fi_FI@euro
```

Table 5–1. Lokaalit

Lokaaliympäristömuuttuja	Käyttö
LC_COLLATE	Merkkijonojen järjestäminen.
LC_CTYPE	Merkkien luokittelu ja muuntaminen.
LC_MESSAGES	Ohjelmien kääntäminen mikäli ohjelma käännöstä tukee ja muut lokaaliympäristömuuttajat eivät ole ristiriidassa LC_MESSAGES–ympäristömuuttujan kanssa.
LC_MONETARY	Raha–arvot
LC_NUMERIC	Numeeristen ei–raha–arvojen muotoilu
LC_TIME	Päivämäärän ja ajan muotoilu
LC_ALL	Määrittelee kaikki edellä mainitut ympäristömuuttajat
LANG	Määrittelee kaikki edellä mainitut ympäristömuuttajat, mutta yksittäiset lokaaliympäristömuuttajat voi määrittellä erikseen.

Tässä mallisesimerkki:

```
LANG=C
LC_CTYPE=fi_FI@euro
LESSCHARSET=latin1
```

5.2. Debian ja lokaalit

Tilan säästämiseksi Debianin asennus ei generoi kaikkia lokaaleja automaattisesti vaan ne pitää valita asennuksen aikana tai generoida asennuksen jälkeen lisäämällä tiedostoon `/etc/locale.gen` rivit

```
fi_FI ISO-8859-1
fi_FI@euro ISO-8859-15
```

Finnish HOWTO

ja ajamalla sen jälkeen komento **locale-gen**.

Mikäli lokaaleja ei haluta ylläpitää Debianissa käsin voidaan käyttää komentoa **dpkg-reconfigure locales**.